

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) เพื่อศึกษา การรับรู้และพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อ *Streptococcus suis* ในผู้ที่ดื่มสุรา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรศึกษา คือ ผู้ที่ดื่มสุรา ที่อาศัยอยู่ในอำเภอสันกำแพงไม่น้อยกว่า 6 เดือน จำนวน 10 ตำบล จำนวน 1,629 คน

กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นวิธีสุ่มตัวอย่างโดยการเจาะจงของผู้วิจัย โดยผู้วิจัยเจาะจงคัดเลือกตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนด และเป็นตัวอย่างที่ผู้วิจัยคาดว่าจะทำให้สมมติฐานที่ทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติ (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2547) การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อ *Streptococcus suis* ผู้ที่ดื่มสุราระหว่างตำบลที่พบโรคและตำบลที่ไม่พบโรค อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเจาะจงคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนด คือ

1. ตำบลไม่พบโรคได้แก่ ประชากรผู้ดื่มสุราจากตำบลต้นเปา จำนวน 140 คน คิดเป็น 8.59% ของประชากรทั้งหมด เป็นตัวแทนของตำบลที่ไม่มีรายงานผู้ป่วยและเสียชีวิตจากการติดเชื้อ *Streptococcus suis* มีจำนวนผู้ดื่มสุราทั้งหมด รวม 140 คน ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนหมู่บ้าน 10 หมู่ จำนวนหลังคาเรือน 3,500 หลังคาเรือน ประชากรรวม 10,806 คน ชาย 5,242 คน หญิง 5,564 คน (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสันกำแพง , 2550)

2. ตำบลพบโรคได้แก่ ประชากรผู้ดื่มสุรา ตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 142 คน คิดเป็น 8.71% ของประชากร เป็นตัวแทนของตำบลที่มีรายงาน

ผู้ป่วยและเสียชีวิตจากการติดเชื้อ *Streptococcus suis* ตั้งอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบวก
ค้างมีจำนวนหมู่บ้าน 13 หมู่ จำนวนหลังคาเรือน 2,351 หลังคาเรือนประชากรรวม 7,886 คน ชาย
3,794 คน หญิง 4,092 คน (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสันกำแพง , 2550)

ซึ่งทั้ง 2 ตำบล มีจำนวนผู้ที่ดื่มสุราใกล้เคียงกัน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมด จำนวน
282 คน

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา การรับรู้และ พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อ
Streptococcus suis ในผู้ที่ดื่มสุรา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และหาความสัมพันธ์
ระหว่าง ระดับคะแนนการรับรู้กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อ *Streptococcus suis* ในผู้ที่ดื่ม
สุรา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาในผู้ที่ดื่มสุราซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อ
Streptococcus suis โดยกลุ่มตัวอย่างทุกคนต้องอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอสันกำแพง โดย
ทำการศึกษาระหว่างเดือน ตุลาคม 2550 - เดือน กุมภาพันธ์ 2551

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลทั่วไปเรื่องการรับรู้และพฤติกรรมการป้องกันการ ติดเชื้อ
Streptococcus suis ในผู้ที่ดื่มสุรา ใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด
ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีเนื้อหา ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลการบริโภคเนื้อหมูและข้อมูล
การรับรู้ข่าวสาร โดยข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส เชื้อ
ชาติ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ของครอบครัว ข้อมูลการบริโภคอาหารที่ทำจากเนื้อ
หมู เช่น ความถี่ของการบริโภคอาหารที่ทำจากเนื้อหมูแต่ละประเภท รวมทั้งวิธีการรับประทาน
อาหารที่ทำจากเนื้อหมู และคำถามเกี่ยวกับ อาการป่วยภายหลังจากท่านบริโภคอาหารที่ทำจาก
เนื้อหมู/เลือดหมู อาการป่วยภายหลังจากสัมผัสกับหมูมีชีวิต ทั้งของตนเองและของคนในหมู่บ้าน
และข้อมูลการรับรู้ข่าวสาร ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์การ ได้รับรู้ข่าวสารและ
แหล่งที่มาของข่าวสาร รวมทั้งหมดมี 16 ข้อ

ส่วนที่ 2 การรับรู้การป้องกันการ ติดเชื้อ *Streptococcus suis* ประกอบด้วยคำถามใน
เรื่องการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการ ติดเชื้อ *Streptococcus suis* จำนวน 7 ข้อ การรับรู้ความรุนแรง
ของการ ติดเชื้อ *Streptococcus suis* จำนวน 5 ข้อ การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันการ ติดเชื้อ

Streptococcus suis จำนวน 7 ข้อ และการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันการติดเชื้อ *Streptococcus suis* จำนวน 6 ข้อ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบตอบเห็นด้วย ไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วย รวมทั้งหมดมี 25 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
เห็นด้วย	3	1
ไม่แน่ใจ	2	2
ไม่เห็นด้วย	1	3
ระดับความเชื่อดี	หมายถึง	ได้คะแนนความเชื่อตั้งแต่ร้อยละ 80.0 ขึ้นไป (>60 คะแนน)
ระดับความเชื่อปานกลาง	หมายถึง	ได้คะแนนความเชื่อระหว่างร้อยละ 60.0-79.9 (>45 – 60 คะแนน)
ระดับความเชื่อน้อย	หมายถึง	ได้คะแนนความเชื่อต่ำกว่าร้อยละ 59.9 (≤45 คะแนน)
จากคะแนนเต็ม 75 คะแนน		

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อ *Streptococcus suis* โดยมีลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ประกอบด้วยคำถามในเรื่อง พฤติกรรมการเลือกซื้อเนื้อหมูและอาหารที่ทำจากเนื้อหมู จำนวน 2 ข้อ พฤติกรรมการทำความสะอาดเนื้อหมูดิบ ในขณะที่มีบาดแผลที่มือ จำนวน 1 ข้อ พฤติกรรมการรับประทานอาหารประเภท ลาบ หลู้ ส้าในงานเทศกาล งานบุญ งานประเพณีต่างๆ และรับประทานเป็นอาหารประจำวัน รวมทั้งการรับประทานอาหารประเภท ลาบ หลู้ ส้า ที่ทำจากเนื้อ/เลือดหมูดิบพร้อมกับการดื่มสุรา จำนวน 3 ข้อ รวมทั้งหมดมี 6 ข้อ โดยคำตอบเป็นแบบปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ โดยมีข้อคำถามเชิงบวกจำนวน 5 ข้อ และข้อคำถามเชิงลบ จำนวน 1 ข้อ การประเมินความถี่ของการปฏิบัติมีความหมายดังนี้

ปฏิบัติทุกครั้ง	หมายถึง	ผู้ที่ดื่มสุราทำกิจกรรมนั้นสม่ำเสมอหรือทุกครั้ง
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	หมายถึง	ผู้ที่ดื่มสุรา ทำกิจกรรมนั้นเป็นบางครั้งหรือนานๆ ครั้ง
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง	ผู้ที่ดื่มสุราไม่เคยทำกิจกรรมนั้นเลย

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
ปฏิบัติทุกครั้ง	3	1
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	2	2
ไม่เคยปฏิบัติ	1	3

เกณฑ์ตัดสินระดับพฤติกรรมกำบังกัน การ ติดเชื้อ *Streptococcus suis*

ในการพิจารณาตัดสินระดับพฤติกรรมกำบังกันการติดเชื้อ *Streptococcus suis* จำนวน 6 ข้อ คิดเป็นคะแนนเต็ม 18 คะแนน ซึ่งโดยทั่วไปการยอมรับพฤติกรรมใดนั้น ถ้าปฏิบัติถูกต้องร้อยละ 80 ถือว่าผ่านตามเกณฑ์ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2540 อ้างในชูชาติ เจริญสอน , 2549) ดังนั้นผู้ศึกษาจึงกำหนดระดับคะแนนดังนี้

ระดับดี	หมายถึง	ได้คะแนนพฤติกรรมตั้งแต่ร้อยละ 80.0 ขึ้นไป (>14.4 คะแนน)
ระดับปานกลาง	หมายถึง	ได้คะแนนพฤติกรรมระหว่างร้อยละ 60.0-79.9 (>10.8 –14.4 คะแนน)
ระดับต่ำ	หมายถึง	ได้คะแนนพฤติกรรมต่ำกว่าร้อยละ 59.9 (≤10.8 คะแนน)

จากคะแนนเต็ม 18 คะแนน

การหาคุณภาพและเครื่องมือ

ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

1. ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย
  1. อาจารย์ประจำภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 1 ท่าน
  2. อาจารย์ประจำสาขาวิชาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 1 ท่าน
  3. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสาธารณสุขจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ท่าน
 เป็นผู้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความชัดเจนเหมาะสมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนที่จะนำไป หาค่าความเชื่อมั่นต่อไป

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ ที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้ที่มีถิ่นสุรา ตำบลขัวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นอำเภอใกล้เคียงกัน และมีลักษณะพื้นที่ที่คล้ายคลึงกันเพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษาและระยะเวลาในการตอบแบบสัมภาษณ์ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง การนำเครื่องมือไปทดลองใช้เบื้องต้น (Preliminary Item Try out) กับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย ขนาดตัวอย่างในขั้นการนำเครื่องมือไปทดลองใช้ต้องมีขนาดเหมาะสม ซึ่งไม่ควรน้อยกว่า 30 คน เพราะหากนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กค่าความเที่ยงของเครื่องมือจะมีค่าความคลาดเคลื่อนสูง(บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2547) แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.78

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ภาคผนวก) และให้ข้อมูลแก่กลุ่มตัวอย่างโดยอธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษาโดยกลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวออกจากการศึกษาได้โดยไม่มีผลกระทบใดๆ และข้อมูลที่ได้เป็นความลับจะเผยแพร่ผลการศึกษาในภาพรวมเท่านั้นผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ยินยอมที่จะตอบแบบสัมภาษณ์เท่านั้น (ภาคผนวก)

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ผู้ศึกษาจะดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยวิธีสัมภาษณ์และดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ขออนุมัติหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เสนอต่อนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ สาธารณสุขอำเภอสันกำแพง และหัวหน้าสถานีอนามัยตำบลต้นเปา หัวหน้าสถานีอนามัยบ้านป่าตาลและหัวหน้าสถานีอนามัยบ้านกอสะเลียม ตำบลบวค้ำ เพื่อแนะนำตัวชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างทราบก่อนเก็บข้อมูล
4. ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

5. นำแบบสัมภาษณ์ที่จัดเก็บได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องก่อนการนำข้อมูลไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ ซึ่งแบ่งเป็นหมวดและข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ดื่มสุรา เช่น อายุ รายได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สัดส่วน (Percent)

2. เปรียบเทียบสัดส่วนการรับรู้และพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อ *Streptococcus suis* ของตำบลที่ไม่พบโรค (ตำบลต้นเปา) และตำบลที่พบโรค (ตำบลบวกค้าง) วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบ ไค - สแควร์ (χ^2)

3. ทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่างระดับคะแนนการรับรู้และพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อ *Streptococcus suis* ของตำบลที่ไม่พบโรค (ตำบลต้นเปา) และตำบลที่พบโรค (ตำบลบวกค้าง) ซึ่งจะพิจารณาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) (พงค์เทพ วิจารณ์เดชะ, 2549) ดังนี้

ถ้ามากกว่า 0 หมายความว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก (การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรทั้งสอง
เป็นไปในทิศทางเดียวกัน)

ถ้าน้อยกว่า 0 หมายความว่า มีความสัมพันธ์เชิงลบ (การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรทั้งสอง
เป็นไปในทิศทางตรงข้ามกัน)

ถ้าเท่ากับ 0 หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กัน